

III

(Prípravné akty)

RADA

POZÍCIA RADY V PRVOM ČÍTANÍ (EÚ) č. 13/2021**na účely prijatia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje program
Spravodlivosť a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1382/2013****Prijatá Radou 19. apríla 2021**

(2021/C 167/01)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä jej článok 81 ods. 1 a 2 a článok 82 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) V súlade s článkom 2 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) je Únia založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi. V článku 3 Zmluvy o EÚ sa ďalej uvádza, že cieľom Únie je presadzovať mier, svoje hodnoty a blaho svojich národov a že rešpektuje svoju bohatú kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a zabezpečuje zachovávanie a zveľaďovanie európskeho kultúrneho dedičstva. Uvedené hodnoty sa ďalej opätovne potvrdzujú a stanovujú v právach, slobodách a zásadách zakotvených v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“).
- (2) Je dôležité, aby sa uvedené práva a hodnoty naďalej aktívne pestovali, chránili, podporovali, presadzovali a vymieňali medzi občanmi a národmi a aby zostali stredobodom projektu Únie vzhľadom na to, že zhoršenie ochrany týchto práv a hodnôt v ktoromkoľvek členskom štáte môže mať nepriaznivé účinky na Úniu ako celok. Preto by sa mal vo všeobecnom rozpočte Únie vytvoriť nový Fond pre spravodlivosť, práva a hodnoty pozostávajúci z programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty, zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/... ⁽³⁾ ^(*), a programu Spravodlivosť. V čase, keď európske spoločnosti čelia extrémizmu, radikalizmu a rozdeleniu a priestor pre nezávislú občiansku spoločnosť sa zmenšuje, je dôležitejšie ako kedykoľvek predtým podporovať, posilňovať a obhajovať spravodlivosť, práva a hodnoty Únie - úctu k ľudskej dôstojnosti, slobodu, demokraciu, rovnosť, právny štát a rešpektovanie ľudských práv. Toto úsilie zásadne a priamo ovplyvní politický, sociálny, kultúrny a hospodársky život v Únii. Ako súčasť nového Fondu pre spravodlivosť, práva a hodnoty

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 178.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu zo 17. apríla 2019). Pozícia Európskeho parlamentu z ... (zatiaľ neuvěřená v úradnom vestníku).

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/... z ..., ktorým sa zriaďuje program Občania, rovnosť, práva a hodnoty a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 a nariadenie Rady (EÚ) č. 390/2014 (Ú. v. EÚ L ...).

^(*) Nariadenie v dokumente ST 6833/2020 [2018/0207 (COD)].

bude program Spravodlivosť (ďalej len „program“) v súlade s programom Spravodlivosť na obdobie rokov 2014 – 2020, zriadeným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1382/2013⁽⁴⁾, naďalej podporovať ďalší rozvoj priestoru spravodlivosti v rámci Únie založeného na právnom štáte, nezávislosti a nestrannosti súdnictva, vzájomnom uznávaní a vzájomnej dôvere, prístupe k spravodlivosti a na cezhraničnej spolupráci. Program Občania, rovnosť, práva a hodnoty spojí program Práva, rovnosť a občianstvo na obdobie rokov 2014 – 2020, zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013⁽⁵⁾, a program Európa pre občanov, zriadený nariadením Rady (EÚ) č. 390/2014⁽⁶⁾.

- (3) Program by sa mal zriadiť na obdobie siedmich rokov, aby sa jeho trvanie zosúladiť s trvaním viacročného finančného rámca stanoveným v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093⁽⁷⁾.
- (4) Fond pre spravodlivosť, práva a hodnoty a jeho dva podkladové programy financovania budú zamerané na osoby a subjekty, ktoré prispievajú k tomu, aby boli naše spoločné hodnoty a bohatá rozmanitosť, ako aj práva a rovnosť zavedené do praxe a dobre fungujúce. Hlavným cieľom má byť podpora a zachovanie otvorenej, pluralitnej, inkluzívnej a demokratickej spoločnosti založenej na právach a rovnosti. Zahŕňa to dynamickú a silnú občiansku spoločnosť ako kľúčovú zainteresovanú stranu, ktorá podporuje demokratickú, občiansku a spoločenskú účasť obyvateľov a rozvíja bohatú rozmanitosť európskej spoločnosti na základe našich spoločných hodnôt, našej spoločnej histórie a pamäte. V článku 11 Zmluvy o EÚ sa vyžaduje, aby inštitúcie Únie udržiavali otvorený, transparentný a pravidelný dialóg s občianskou spoločnosťou a primeraným spôsobom poskytovali občanom a zastupujúcim združeniam možnosť vyjadrovať a verejne si vymieňať názory na všetky oblasti činnosti Únie.
- (5) V Zmluve o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa stanovuje vytvorenie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pri rešpektovaní základných práv a rozličných právnych systémov a tradícií členských štátov. Rešpektovanie a presadzovanie právneho štátu, základných práv a demokracie v Únii sú nevyhnutným predpokladom rešpektovania všetkých práv a povinností zakotvených v zmluvách a budovania dôvery ľudí v Úniu. Spôsob uplatňovania zásad právneho štátu v členských štátoch zohráva kľúčovú úlohu pri zaisťovaní vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi a ich právnymi systémami. Únia by na tento účel mala prijať opatrenia na rozvoj justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach. Keďže sa európsky priestor spravodlivosti ďalej rozvíja, malo by sa dodatočne k solidarite, účinnému prístupu k spravodlivosti pre všetkých, právnemu štátu, demokracii a dobre fungujúcemu nezávislému justičnému systému na všetkých úrovniach zabezpečiť a podporovať rešpektovanie základných práv, ako aj spoločných zásad a hodnôt, ako sú nediskriminácia a rovnaké zaobchádzanie na základe niektorého z dôvodov uvedených v článku 21 charty.
- (6) Financovanie by malo zostať jedným z hlavných nástrojov na úspešné plnenie ambiciózných cieľov stanovených zmluvami. Flexibilný a účinný program Spravodlivosť je okrem iných opatrení dôležitý na uľahčenie plánovania a plnenia uvedených cieľov. Program by sa mal vykonávať užívateľsky ústretovým spôsobom, napríklad prostredníctvom užívateľsky ústretového postupu podávania žiadostí a podávania správ, a mal by sa zameriavať na vyvážené geografické pokrytie. Osobitná pozornosť by sa mala venovať prístupnosti programu pre všetky druhy prijímateľov. V rámci finančného krytia programu by sa mala zachovať určitá flexibilita pri pridelovaní finančných prostriedkov medzi špecifické ciele. Flexibilná rezerva by sa mala prioritne prideliť na akcie, ktorými sa podporuje presadzovanie právneho štátu.
- (7) Na zabezpečenie postupného vytvorenia priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pre všetkých má Únia prijať opatrenia týkajúce sa justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach založené na zásade vzájomného uznávania rozsudkov a súdnych rozhodnutí, čo je už od zasadnutia Európskej rady v Tampere v dňoch 15. a 16. októbra 1999 základom justičnej spolupráce v rámci Únie. Vzájomné uznávanie si vyžaduje vysokú úroveň vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi. S cieľom uľahčiť vzájomné uznávanie a posilniť vzájomnú dôveru boli už vo viacerých oblastiach prijaté opatrenia na aproximáciu právnych predpisov členských štátov. Riadne fungujúci priestor spravodlivosti, v ktorom sú odstránené prekážky brániace cezhraničným súdnym konaniam a prístupu

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1382/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje program Spravodlivosť na obdobie rokov 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 73).

⁽⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje program Práva, rovnosť a občianstvo na obdobie rokov 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 62).

⁽⁶⁾ Nariadenie Rady (EÚ) č. 390/2014 zo 14. apríla 2014, ktorým sa ustanovuje program „Európa pre občanov“ na obdobie rokov 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ L 115, 17.4.2014, s. 3).

⁽⁷⁾ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11).

k spravodlivosti v cezhraničných situáciách, je takisto kľúčovým pre zabezpečenie hospodárskeho rastu a ďalšej integrácie. S cieľom zabezpečiť prosperitu vnútorného trhu a presadzovať spoločné hodnoty Únie je zároveň potrebné vytvoriť riadne fungujúci európsky priestor spravodlivosti pozostávajúci z účinných, nezávislých a vysoko kvalitných vnútroštátnych právnych systémov, ako aj posilniť vzájomnú dôveru.

- (8) Prístup k spravodlivosti by mal zahŕňať predovšetkým prístup k súdom, k alternatívnym metódam riešenia sporov a k verejným činiteľom, ktorí sú podľa zákona povinní poskytnúť účastníkom nezávislé a nestranné právne poradenstvo.
- (9) Úplné rešpektovanie právneho štátu a jeho podpora sú nevyhnutné pre vysokú úroveň vzájomnej dôvery v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí, a najmä pre účinnú justičnú spoluprácu v občianskych a trestných veciach, ktorá je založená na vzájomnom uznávaní. Právny štát je jednou zo spoločných hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ a zásada účinnej právnej ochrany stanovená v článku 19 ods. 1 Zmluvy o EÚ a článku 47 charty je konkrétnym vyjadrením právneho štátu. Presadzovanie právneho štátu podporou úsilia o zlepšenie nezávislosti, transparentnosti, zodpovednosti, kvality a efektívnosti vnútroštátnych justičných systémov posilňuje vzájomnú dôveru, ktorá je nevyhnutná pre justičnú spoluprácu v občianskych a trestných veciach. Nezávislosť a nestrannosť súdov sú súčasťou podstaty práva na spravodlivý proces a sú kľúčové pre ochranu európskych hodnôt. Existencia účinných justičných systémov s primeranými lehotami na konanie navyše poskytuje právnu istotu pre všetky dotknuté strany.
- (10) Podľa článku 81 ods. 2 písm. h) a článku 82 ods. 1 písm. c) ZFEÚ má Únia podporovať odbornú prípravu sudcov a justičných pracovníkov ako prostriedok na prehĺbovanie justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach na základe zásady vzájomného uznávania rozsudkov a súdnych rozhodnutí. Poskytovanie odbornej prípravy odborníkom z oblasti justície je dôležitým nástrojom prehĺbovania spoločného chápania toho, ako najlepšie vykonávať a dodržiavať zásady právneho štátu a základné práva. Prispieva k budovaniu európskeho priestoru spravodlivosti vytvorením spoločnej justičnej kultúry medzi odborníkmi z oblasti justície členských štátov. Je nevyhnutné zabezpečiť nediskriminačné, správne, súdržné a jednotné uplatňovanie práva v Únii a vzájomnú dôveru a pochopenie medzi odborníkmi z oblasti justície v cezhraničných konaniach. Činnosti odbornej prípravy podporované programom by mali byť založené na spoľahlivom posúdení potrieb odbornej prípravy, mali by využívať najmodernejšiu metodiku odbornej prípravy, zahŕňať cezhraničné podujatia za účasti odborníkov z oblasti justície z rôznych členských štátov, pozostávať z aktívneho učenia sa, zahŕňať prvky nadväzovania profesionálnych kontaktov a byť udržateľné. Takéto činnosti by mali zahŕňať odbornú prípravu v oblasti právnej terminológie, občianskeho a trestného práva a základných práv a vzájomného uznávania, ako aj procesných záruk. Takéto činnosti by mali zahŕňať aj kurzy odbornej prípravy pre sudcov, právnikov a prokurátorov týkajúce sa problémov a prekážok, s ktorými sa stretávajú ľudia, ktorí často čelia diskriminácii alebo sú v zraniteľnej situácii, ako sú ženy, deti, menšiny, LGBTIQ osoby, osoby so zdravotným postihnutím a obeť rodovo motivovaného násillia, domáceho násillia alebo násillia v intímnych vzťahoch a iných foriem medzilidského násillia. Takéto kurzy odbornej prípravy by sa mali organizovať s priamym zapojením organizácií zastupujúcich alebo podporujúcich takéto osoby a podľa možnosti so zapojením takýchto osôb. Vzhľadom na skutočnosť, že ženy sú nedostatočne zastúpené na najvyšších pozíciách v rámci súdnictva, by sa mali sudkyne, prokurátorky a ženy pôsobiace v ostatných právnických povolaniach nabádať, aby sa zúčastňovali na činnostiach odbornej prípravy.
- (11) Na účely tohto nariadenia by sa pojem „sudcovia a justiční pracovníci“ mal vykladať voľne tak, aby zahŕňal sudcov, prokurátorov, zamestnancov súdov a prokuratúr, ako aj všetkých ostatných odborníkov z oblasti justície spojených so súdnictvom alebo inak sa zúčastňujúcich na výkone spravodlivosti, bez ohľadu na vymedzenie vo vnútroštátnom práve, právne postavenie alebo vnútornú organizáciu, ako sú advokáti, notári, súdni exekútori alebo príslušníci orgánov presadzovania práva, správcovia, mediátori, súdni tlmočníci a prekladatelia, súdni znalci, väzenský personál a probační úradníci.
- (12) Na odbornej justičnej príprave sa môžu podieľať rôzni aktéri, ako sú právne, justičné a správne orgány členských štátov, akademické inštitúcie, vnútroštátne subjekty zodpovedné za odbornú justičnú prípravu, organizácie alebo siete poskytujúce odbornú prípravu na európskej úrovni alebo siete koordinátorov súdov pre právo Únie. Orgány a subjekty, ktoré sledujú všeobecný európsky záujem v oblasti odbornej prípravy sudcov a justičných pracovníkov, ako je Európska sieť odbornej justičnej prípravy (EJTN, Akadémia európskeho práva (ERA), Európska sieť súdnych rád (ENCJ)), Združenie štátnych rád a najvyšších správnych súdov Európskej únie (ACA – Europe), Sieť predsedov

najvyšších súdov Európskej únie (EUSJC) a Európsky inštitút verejnej správy (EIPA) naďalej zohrávajú úlohu pri podpore programov odbornej prípravy so skutočným európskym rozmerom pre sudcov a justičných pracovníkov, a preto by sa takýmto orgánom či subjektom mala poskytovať primeraná finančná podpora v súlade s postupmi a kritériami stanovenými v pracovných programoch prijatých Komisiou podľa tohto nariadenia.

- (13) Programom by sa mal podporovať ročný pracovný program Európskej siete odbornej justičnej prípravy, ktorá je základným aktérom vo vzťahu k odbornej justičnej príprave. Európska sieť odbornej justičnej prípravy sa nachádza vo výnimočnej situácii, keďže je jedinou sieťou na úrovni Únie spájajúcou subjekty odbornej justičnej prípravy členských štátov. Má výnimočné postavenie na organizovanie výmen pre nových aj skúsených sudcov a prokurátorov medzi všetkými členskými štátmi a na koordinovanie práce vnútroštátnych subjektov odbornej justičnej prípravy, pokiaľ ide o organizovanie činností odbornej prípravy v oblasti práva Únie a podporu osvedčených postupov odbornej prípravy. Európska sieť odbornej justičnej prípravy je aj poskytovateľom činností odbornej prípravy vynikajúcej kvality, ktoré poskytuje nákladovo efektívnym spôsobom na úrovni Únie. Okrem toho zahŕňa aj subjekty odbornej justičnej prípravy kandidátskych krajín ako pozorovateľov. Výročná správa Európskej siete odbornej justičnej prípravy by mala obsahovať informácie o poskytnutej odbornej príprave, rozčlenené okrem iného podľa kategórie zamestnancov.
- (14) Opatrenia v rámci programu by mali podporovať posilnené vzájomné uznávanie rozsudkov a súdnych rozhodnutí v občianskych a trestných veciach, vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi a potrebnú aproximáciu právnych predpisov, ktorá uľahčí spoluprácu medzi všetkými príslušnými orgánmi, a to aj elektronickými prostriedkami. Program by mal tiež podporovať súdnu ochranu individuálnych práv v občianskych a obchodných veciach. Mala by sa ním takisto podporiť väčšia konvergencia v občianskom práve, ktorá pomôže odstrániť prekážky brániace uspokojivému a účinnému fungovaniu súdnych a mimosúdnych konaní v prospech všetkých účastníkov občianskoprávneho sporu. Napokon s cieľom podporiť účinné presadzovanie a praktické uplatňovanie práva Únie v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach by mal program podporovať fungovanie Európskej súdnej siete pre občianske a obchodné veci, zriadenej rozhodnutím Rady 2001/470/ES⁽⁸⁾. V trestných veciach by mal program pomáhať pri podpore a vykonávaní pravidiel a postupov na zabezpečenie uznávania rozsudkov a rozhodnutí v celej Únii. Mal by uľahčovať spoluprácu a prispievať k odstraňovaniu prekážok brániacich účinnej spolupráci a vzájomnej dôvere. Program by mal tiež prispieť k zlepšeniu prístupu k spravodlivosti, pričom bude propagovať a podporovať práva obetí trestnej činnosti, ako aj procesné práva podozrivých a obvinených osôb v trestnom konaní.
- (15) Podľa článku 3 Zmluvy o EÚ, článku 24 charty a Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa by mal program podporovať ochranu práv dieťaťa, a začleňovať presadzovanie práv dieťaťa pri implementácii všetkých svojich akcií. V záujme tohto cieľa by sa mala venovať osobitná pozornosť akciám zameraným na ochranu práv dieťaťa v súvislosti s občianskoprávnym a trestným súdnictvom vrátane ochrany detí sprevádzajúcich rodičov vo väzbe, detí, ktorých rodičia sú vo výkone trestu odňatia slobody, a detí, ktoré sú podozrivými alebo obvinenými osobami v trestnom konaní.
- (16) Program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 umožnil poskytovanie činností odbornej prípravy v oblasti práva Únie, najmä v súvislosti s rozsahom pôsobnosti a uplatňovaním charty, zameraných na sudcov a justičných pracovníkov. Rada vo svojich záveroch z 12. októbra 2017 o uplatňovaní charty v roku 2016 pripomenula význam zvyšovania povedomia vo vzťahu k uplatňovaniu charty na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni Únie, a to aj medzi tvorcami politik, príslušníkmi právnických povolání a samotnými držiteľmi práv. Pre začleňovanie základných práv konzistentným spôsobom je preto potrebné rozšíriť finančnú podporu na činnosti venované zvyšovaniu povedomia pre iné verejnoprávne subjekty, než sú justičné orgány a príslušníci právnických povolání.
- (17) Podľa článku 67 ZFEÚ Únia vytvára priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pri rešpektovaní základných práv. Nediskriminačný prístup k spravodlivosti pre všetkých má v tomto ohľade zásadný význam. S cieľom uľahčiť účinný prístup k spravodlivosti a posilniť vzájomnú dôveru, ktorá je nevyhnutná pre uspokojivé fungovanie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, je potrebné rozšíriť finančnú podporu na činnosti na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ktoré prispievajú k týmto cieľom a ktoré vykonávajú iné orgány než justičné orgány, príslušníci právnických povolání, a organizácie občianskej spoločnosti. Podpora by sa mala poskytovať najmä na činnosti, ktoré uľahčujú účinný a rovnaký prístup k spravodlivosti pre osoby, ktoré často čelia diskriminácii

⁽⁸⁾ Rozhodnutie Rady 2001/470/ES z 28. mája 2001 o vytvorení Európskej súdnej siete pre občianske a obchodné veci (Ú. v. ES L 174, 27.6.2001, s. 25).

alebo sú v zraniteľnom postavení. Je dôležité podporovať zastupovacie činnosti organizácií občianskej spoločnosti, ako sú nadväzovanie kontaktov, účasť na súdnych sporoch, kampane, komunikácia a iné kontrolné činnosti. V tejto súvislosti zohrávajú dôležitú úlohu aj odborníci z oblastí justície spojení so súdnictvom, ktorí pracujú pre organizácie občianskej spoločnosti.

- (18) V súlade s článkami 8 a 10 ZFEÚ by sa programom vo všetkých jeho činnostiach malo podporovať uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti a uplatňovanie hľadiska nediskriminácie. Dohovor Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím navyše potvrdzuje právo na plnú právnu spôsobilosť a prístup k spravodlivosti pre osoby so zdravotným postihnutím. V priebežnom a záverečnom hodnotení programu by sa mali hodnotiť rodové vplyvy s cieľom posúdiť, do akej miery program prispieva k rodovej rovnosti, a posúdiť, či program nemá neželaný negatívny vplyv na rodovú rovnosť v súlade s bodom 16 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov⁽⁹⁾ (ďalej len „Medziinštitucionálna dohoda zo 16. decembra 2020“). V tejto súvislosti a pri zohľadnení odlišnej povahy a rozsahu činností špecifických cieľov programu bude dôležité, aby jednotlivé údaje zhromaždené realizátormi projektov boli vždy, keď je to možné, rozčlenené podľa pohlavia. Takisto je dôležité, aby sa žiadateľom poskytovali informácie o tom, ako zohľadniť rodovú rovnosť, a to aj informácie o využívaní nástrojov uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti, ako je v prípade potreby napríklad rodové rozpočtovanie a posúdenie vplyvu na rodovú rovnosť. Pri konzultáciách s expertmi a zainteresovanými stranami by sa malo zväziť vyvážené rodové zastúpenie.
- (19) Program by vo všetkých svojich činnostiach mal tiež v náležitých prípadoch podporovať a chrániť práva obetí v občianskych aj trestných veciach. Na tento účel by sa mala venovať osobitná pozornosť lepšiemu zavádzaniu rôznych nástrojov Únie na ochranu obetí a koordinácii medzi nimi, ako aj činnostiam zameraným na výmenu najlepších postupov medzi súdmi a príslušníkmi právnických povolání, ktorí sa zaoberajú prípadmi násilia. Program by mal takisto podporovať zlepšovanie znalostí a využívanie nástrojov kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu.
- (20) Akcie, na ktoré sa vzťahuje program, by mali prispievať k vytvoreniu európskeho priestoru spravodlivosti, podpore nezávislosti a účinnosti právneho systému, posilňovaniu cezhraničnej spolupráce a nadväzovaniu kontaktov, podpore vzájomnej dôvery medzi justičnými orgánmi členských štátov a dosiahnutiu správneho, súdržného a jednotného uplatňovania práva Únie. Činnosti týkajúce sa financovania by mali takisto prispievať k spoločnému chápaniu hodnôt Únie a právneho štátu, lepšej znalosti práva a politik Únie, výmene odborných znalostí a najlepších postupov pri používaní nástrojov justičnej spolupráce všetkými dotknutými zainteresovanými stranami, ako aj k šíreniu a presadzovaniu interoperabilných digitálnych riešení, ktoré umožňujú bezproblémovú a účinnú cezhraničnú spoluprácu, a mali by poskytovať spoľahlivý analytický základ na podporu rozvoja, presadzovania a riadneho pochopenia a vykonávania práva a politik Únie. Zásah Únie umožní, aby sa uvedené akcie vykonávali jednotne v rámci celej Únie, a prinesie s tým úspory z rozsahu. Okrem toho môže Únia lepšie než členské štáty reagovať na cezhraničné situácie a poskytnúť európsku platformu pre vzájomné učenie sa a výmenu najlepších postupov.
- (21) Program by mal takisto prispieť k posilneniu spolupráce medzi členskými štátmi vždy, keď má právo Únie vonkajší rozmer, s prihliadnutím na vonkajšie dôsledky, s cieľom zlepšiť prístup k spravodlivosti a uľahčiť riešenie súdnych a procesných výziev.
- (22) Komisia by mala zabezpečiť celkovú konzistentnosť, komplementárnosť a synergie s prácou orgánov, úradov a agentúr Únie, najmä s Agentúrou Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust), Agentúrou Európskej únie pre základné práva (FRA), Agentúrou Európskej únie na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (eu-LISA) a Európskou prokuratúrou, a mala by zohľadniť prácu iných vnútroštátnych a medzinárodných aktérov v oblastiach, na ktoré sa program vzťahuje.
- (23) Na to, aby sa zabezpečilo účinné pridelovanie finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Únie, je potrebné zabezpečiť, aby všetky akcie vykonávané v rámci programu mali pridanú hodnotu Únie, dopĺňali akcie členských štátov a boli konzistentné s inými akciami Únie. Malo by sa vyvinúť úsilie o konzistentnosť, komplementárnosť a synergie s programami financovania na podporu oblastí politiky, ktoré sú úzko prepojené, a to najmä s programom Občania, rovnosť, práva a hodnoty, ako aj s Programom pre jednotný trh, zriadeným

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 28.

nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/...⁽¹⁰⁾ (*), programami v oblastiach riadenia hraníc a bezpečnosti, najmä s Fondom pre azyl, migráciu a integráciu a Fondom pre vnútornú bezpečnosť, programami v oblasti strategickej infraštruktúry, najmä s programom Digitálna Európa, zriadeným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/...⁽¹¹⁾ (**), programom Erasmus+, zriadeným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/...⁽¹²⁾ (***), programom Horizont Európa, zriadeným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/...⁽¹³⁾ (****), Nástrojom predvstupovej pomoci a programom LIFE, zriadeným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/...⁽¹⁴⁾ (*****).

- (24) Týmto nariadením sa na celé obdobie trvania programu stanovuje finančné krytie, ktoré má predstavovať hlavnú referenčnú sumu v zmysle bodu 18 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020, pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu.
- (25) V súlade s článkom 193 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046⁽¹⁵⁾ (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“) je možné udeliť grant na už začatú akciu pod podmienkou, že žiadateľ je schopný preukázať potrebu začať akciu pred podpísaním dohody o grante. Náklady, ktoré vznikli pred dátumom predloženia žiadosti o grant, však s výnimkou riadne odôvodnených výnimočných prípadov nie sú oprávnené. S cieľom predísť akémukoľvek narušeniu podpory Únie, ktoré by mohlo poškodiť záujmy Únie, malo by byť možné počas obmedzeného obdobia na začiatku viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027, aby sa náklady vzniknuté v súvislosti s akciami podporovanými v rámci tohto nariadenia, ktoré sa už začali, považovali za oprávnené od 1. januára 2021, a to aj v prípade, že tieto náklady vznikli pred podaním žiadosti o grant.
- (26) Na program sa vzťahuje nariadenie o rozpočtových pravidlách. Nariadenie o rozpočtových pravidlách stanovuje pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho riadenia, finančných nástrojov, rozpočtových záruk, finančnej pomoci a refundácie výdavkov externých expertov.
- (27) Formy financovania a spôsoby plnenia podľa tohto nariadenia by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti dosiahnuť špecifické ciele akcií a priniesť výsledky, berúc do úvahy najmä náklady na kontroly, administratívne zaťaženie, kapacitu príslušných zainteresovaných strán a cieľových prijímateľov a predpokladané riziko nesúladu. Malo by to zahŕňať zohľadnenie použitia jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a jednotkových nákladov, ako aj financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, ako sa uvádza v článku 125 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/... z ..., ktorým sa zriaďuje Program pre vnútorný trh, konkurencieschopnosť podnikov vrátane malých a stredných podnikov, oblasť rastlín, zvierat, potravín a krmív a európsku štatistiku (Program pre jednotný trh) a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 99/2013, (EÚ) č. 1287/2013, (EÚ) č. 254/2014 a (EÚ) č. 652/2014 (Ú. v. EÚ L ...).

(*) Nariadenie v dokumente ST 14281/20 [2018/0231 (COD)].

⁽¹¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/... z ..., ktorým sa zriaďuje program Digitálna Európa a zrušuje rozhodnutie (EÚ) 2015/2240 (Ú. v. EÚ L ...).

(**) Nariadenie v dokumente ST 6789/20 [2018/0227 (COD)].

⁽¹²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/... z ..., ktorým sa zriaďuje „Erasmus+“; program Únie pre vzdelávanie a odbornú prípravu, mládež a šport a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1288/2013 (Ú. v. EÚ L ...).

(***) Nariadenie v dokumente ST 14148/20 [2018/0191 (COD)].

⁽¹³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/... z ..., ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (Ú. v. EÚ L ...).

(****) Nariadenie v dokumente ST 7064/20 [2018/0224 (COD)].

⁽¹⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/... z ..., ktorým sa zriaďuje Program pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1293/2013 (Ú. v. EÚ L ...).

(*****) Nariadenie v dokumente ST 6077/20 [2018/0209 (COD)].

⁽¹⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

- (28) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁽¹⁶⁾ a nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁽¹⁷⁾, (Euratom, ES) č. 2185/96⁽¹⁸⁾ a (EÚ) 2017/1939⁽¹⁹⁾ sa finančné záujmy Únie majú chrániť prostredníctvom primeraných opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa prevencie, odhaľovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov, vymáhania strategických, neoprávnených vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov a uloženia administratívnych sankcií v náležitých prípadoch. Konkrétne má Európsky úrad pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) právomoc vykonávať v súlade s nariadeniami (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013 administratívne vyšetřovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, ku korupcii alebo k akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. Európska prokuratúra je v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 splnomocnená vyšetřovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371⁽²⁰⁾. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť potrebné práva a prístup Komisii, OLAF-u, Dvoru audítorov, a pokiaľ ide o tie členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, Európskej prokuratúre, a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.
- (29) Tretie krajiny, ktoré sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „EHP“), sa môžu zapojiť do programov Únie v rámci spolupráce zriadenej podľa Dohody o Európskom hospodárskom priestore⁽²¹⁾, ktorá umožňuje vykonávanie týchto programov na základe rozhodnutia prijatého podľa uvedenej dohody. Tretie krajiny sa môžu zapojiť aj na základe iných právnych nástrojov. V tomto nariadení by sa malo zaviesť osobitné ustanovenie vyžadujúce od tretích krajín, aby udelili potrebné práva a prístup zodpovednému povolujujúcu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí.
- (30) Na toto nariadenie sa vzťahujú horizontálne rozpočtové pravidlá prijaté Európskym parlamentom a Radou na základe článku 322 ZFEÚ. Uvedené pravidlá sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách a určujú najmä postup zostavovania a plnenia rozpočtu prostredníctvom grantov, verejného obstarávania, cien a nepriamej implementácie a zabezpečujú kontroly zodpovednosti účastníkov finančných operácií. Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ zahŕňajú aj všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.
- (31) Podľa rozhodnutia Rady 2013/755/EÚ⁽²²⁾ osoby a príslušné verejné a/alebo súkromné subjekty a inštitúcie v zámorských krajinách a na zámorských územiach sú oprávnené získať financovanie v súlade s pravidlami a cieľmi programu a prípadnými dojednaniami uplatniteľnými na členský štát, s ktorým sú príslušná zámorská krajina alebo príslušné územie spojené.
- (32) Vzhľadom na význam boja proti zmene klímy v súlade so záväzkami Únie vykonávať Parížsku dohodu, prijatú na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy, a plniť ciele Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja, prispeje program k zohľadňovaniu opatrení v oblasti klímy a k dosahovaniu všeobecného cieľa, aby sa klimatické ciele podporovali 30 % rozpočtových výdavkov Únie a k ambícii, aby v roku 2024 odrážalo výdavky na biodiverzitu 7,5 % rozpočtu Únie a v rokoch 2026 a 2027 10 %, pričom sa zohľadní existujúce prekryvanie cieľov v oblasti klímy a biodiverzity. Programom sa majú podporovať činnosti, ktoré rešpektujú klimatické a environmentálne normy a priority Únie a zásadu Európskej zelenej dohody „nespôsobiť škodu“. Počas prípravy a vykonávania programu sa majú identifikovať relevantné akcie, ktoré sa prehodnotia v kontexte príslušných postupov hodnotenia a preskúmania.

⁽¹⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetřovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽¹⁹⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

⁽²⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁽²¹⁾ Ú. v. ES L 1, 3.1.1994, s. 3.

⁽²²⁾ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“) (Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1).

- (33) Podľa bodov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva⁽²³⁾ by sa mal program hodnotiť na základe informácií získaných v súlade s osobitnými požiadavkami na monitorovanie, pričom by sa malo predchádzať administratívne zaťaženie, najmä vo vzťahu k členským štátom, a nadmernej regulácii. V náležitom prípade by uvedené požiadavky mali zahŕňať merateľné ukazovatele ako základ hodnotenia účinkov programu v praxi. Komisia by mala každoročne podávať správy o výkonnosti programu Európskemu parlamentu a Rade v rámci existujúcich mechanizmov podávania správ, najmä porovnávacieho prehľadu EÚ v oblasti justície.
- (34) S cieľom zabezpečiť účinné posúdenie pokroku programu smerom k dosahovaniu jeho cieľov by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o ukazovatele uvedené v článkoch 13 a 15 a v prílohe II. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva. Predovšetkým v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov, a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (35) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁽²⁴⁾.
- (36) Keďže ciele tohto nariadenia, a to prispievať k ďalšiemu rozvoju európskeho priestoru spravodlivosti založeného na zásadách právneho štátu, vzájomnom uznávaní a vzájomnej dôvere predovšetkým podporovaním justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu a dôsledkov činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (37) Nariadenie (EÚ) č. 1382/2013 by sa preto malo zrušiť.
- (38) S cieľom zabezpečiť kontinuitu poskytovania podpory v príslušnej oblasti politiky a umožniť, aby sa vykonávanie programu začalo od začiatku viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027, by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť čo najskôr a malo by sa uplatňovať so spätnou účinnosťou od 1. januára 2021.
- (39) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.
- (40) V súlade s článkami 1 a 2 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa Írsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia a nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

Všeobecné ustanovenia

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa zriaďuje program Spravodlivosť (ďalej len „program“) počas trvania viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027, stanoveného v nariadení (EÚ, Euratom) 2020/2093.

⁽²³⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽²⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

Stanovujú sa v ňom ciele programu, rozpočet na obdobie rokov 2021 – 2027, formy financovania z prostriedkov Únie a pravidlá poskytovania takéhoto financovania.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia, „sudcovia a justiční pracovníci“ sú sudcovia, prokurátori a zamestnanci súdov a prokuratúr, ako aj všetci ostatní odborníci z oblasti justície, ktorí sú spojení so súdnictvom.

Článok 3

Ciele programu

1. Všeobecným cieľom programu je prispievať k ďalšiemu rozvoju európskeho priestoru spravodlivosti založeného na právnom štáte vrátane nezávislosti a nestrannosti súdnictva, na vzájomnom uznávaní a vzájomnej dôvere a na justičnej spolupráci, a tým prispievať aj k posilňovaniu demokracie, právneho štátu a ochrane základných práv.
2. V rámci všeobecného cieľa stanoveného v odseku 1 má program tieto špecifické ciele:
 - a) uľahčovať a podporovať justičnú spoluprácu v občianskych a trestných veciach a presadzovať právny štát a nezávislosť a nestrannosť súdnictva, a to aj prostredníctvom podpory úsilia o zlepšenie účinnosti vnútroštátnych systémov súdnictva a účinného výkonu rozhodnutí;
 - b) podporovať a presadzovať odbornú justičnú prípravu s cieľom posilniť spoločnú právnu a justičnú kultúru, ako aj kultúru založenú na právnom štáte, a podporovať a presadzovať dôsledné a účinné vykonávanie právnych nástrojov Únie, ktoré sú relevantné v súvislosti s programom;
 - c) uľahčovať účinný a nediskriminačný prístup k spravodlivosti pre všetkých a účinnú nápravu, a to aj elektronickými prostriedkami (elektronická justícia), podporou efektívneho občianskeho a trestného konania a presadzovaním a podporou práv všetkých obetí trestných činov, ako aj procesných práv podozrivých a obvinených osôb v trestnom konaní.

Článok 4

Uplatňovanie príslušných hľadísk

Program sa pri implementácii všetkých svojich akcií snaží podporovať rodovú rovnosť, práva dieťaťa, (okrem iného prostredníctvom súdnictva zohľadňujúceho potreby detí), ochranu obetí a účinné uplatňovanie zásady rovnoprávnosti a nediskriminácie na základe ktoréhokoľvek z dôvodov uvedených v článku 21 charty, a to v súlade s článkom 51 charty a v rámci obmedzení, ktoré sú v ňom stanovené.

Článok 5

Rozpočet

1. Finančné krytie na vykonávanie programu na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027 sa stanovuje na 305 000 000 EUR v bežných cenách.
2. Sumu stanovenú v odseku 1 možno použiť na technickú a administratívnu pomoc určenú na vykonávanie programu, ako sú prípravné, monitorovacie, kontrolné, auditorské a hodnotiace činnosti vrátane systémov informačných technológií na úrovni inštitúcií.
3. V súlade s článkom 193 ods. 2 druhým pododsekom písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách, berúc do úvahy oneskorené nadobudnutie účinnosti tohto nariadenia a s cieľom zabezpečiť kontinuitu, sa náklady vzniknuté v súvislosti s akciami podporovanými v rámci tohto nariadenia môžu na obmedzené obdobie považovať za oprávnené od 1. januára 2021, a to aj vtedy, ak vznikli pred podaním žiadosti o grant.
4. V rámci finančného krytia programu sa sumy pridelujú pre každý špecifický cieľ v súlade s percentuálnymi podielmi stanovenými v prílohe I.
5. Zdroje pridelené členskými štátmi v rámci zdieľaného riadenia sa môžu na žiadosť dotknutého členského štátu viesť na program za podmienok stanovených v článku 26 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybárskom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach na roky 2021-2027“). Komisia implementuje uvedené zdroje priamo v súlade s článkom 62 ods. 1 prvým pododsekom písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách alebo nepriamo v súlade s písmenom c) uvedeného pododseku. Uvedené zdroje sa použijú v prospech dotknutého členského štátu.

Článok 6

Tretie krajiny pridružené k programu

Program je otvorený účasti týchto tretích krajín:

- a) členom Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO), ktorí sú členmi EHP, v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore;
- b) prístupujúcim krajinám, kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátom v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
- c) krajinám európskej susedskej politiky v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
- d) iným tretím krajinám v súlade s podmienkami stanovenými v osobitnej dohode vzťahujúcej sa na účasť tretej krajiny na akomkoľvek programe Únie, ak sa touto dohodou:
 - i) zabezpečuje spravodlivú rovnováhu, pokiaľ ide o príspevky a výhody tretej krajiny zúčastňujúcej sa na programoch Únie;
 - ii) stanovujú podmienky účasti na programoch vrátane výpočtu finančných príspevkov na jednotlivé programy a ich administratívnych nákladov;
 - iii) neudeľuje tretej krajine rozhodovacia právomoc v súvislosti s programom Únie;
 - iv) zaručujú práva Únie na zabezpečenie správneho finančného riadenia a na ochranu jej finančných záujmov.

Príspevky uvedené v prvom pododseku písm. d) bode ii) predstavujú pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 7

Vykonávanie a formy financovania z prostriedkov Únie

1. Program sa vykonáva v rámci priameho riadenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách alebo v rámci nepriameho riadenia subjektami uvedenými v článku 62 ods. 1 prvom pododseku písm. c) uvedeného nariadenia.
2. V rámci programu sa môže poskytovať financovanie jednou z foriem stanovených v nariadení o rozpočtových pravidlách.
3. Príspevky do vzájomného poisťovacieho mechanizmu môžu pokrývať riziko spojené s vymáhaním finančných prostriedkov, ktoré majú zaplatiť ich príjemcovia, a považujú sa podľa nariadenia o rozpočtových pravidlách za dostatočnú záruku. Uplatňujú sa ustanovenia stanovené v článku 37 ods. 7 nariadenia (EÚ) 2021/... (*).

Článok 8

Druhy akcií

Podľa tohto nariadenia možno financovať akcie prispievajúce k dosiahnutiu špecifického cieľa stanoveného v článku 3. Na financovanie sú oprávnené najmä tieto činnosti:

- a) zvyšovanie povedomia a šírenie informácií s cieľom zlepšiť znalosť politik a práva Únie vrátane hmotného a procesného práva, nástrojov justičnej spolupráce, príslušnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie a porovnávacieho práva a európskych a medzinárodných noriem vrátane pochopenia interakcie medzi rôznymi oblasťami práva;
- b) vzájomné učenie sa a výmena osvedčených postupov medzi zainteresovanými stranami s cieľom zlepšiť znalosti a vzájomné pochopenie občianskeho a trestného práva a právnych a justičných systémov členských štátov vrátane právneho štátu a prístupu k spravodlivosti, a posilnenie vzájomnej dôvery;

(*) Nariadenie v dokumente ST 7064/20 [2018/0224 (COD)].

- c) analytické a monitorovacie činnosti na zlepšenie znalostí a pochopenia možných prekážok brániacich bezproblémovému fungovaniu európskeho priestoru spravodlivosti a na zlepšenie vykonávania práva a politik Únie v členských štátoch, ako sú činnosti zahŕňajúce zhromažďovanie údajov a štatistiky; vypracúvanie spoločných metodík a v náležitých prípadoch ukazovateľov alebo referenčných hodnôt; štúdie, výskumy, analýzy a prieskumy; hodnotenia; posúdenia vplyvu; a vypracovanie a uverejňovanie príručiek, správ a vzdelávacieho materiálu;
- d) odborná príprava príslušných zainteresovaných strán s cieľom zlepšiť znalosť práva a politik Únie vrátane hmotného a procesného práva, základných práv, používania nástrojov justičnej spolupráce Únie, príslušnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, právnej terminológie a porovnávacieho práva;
- e) vývoj a údržba nástrojov informačných a komunikačných technológií, ako aj nástrojov elektronickej justície, s prihliadnutím na ochranu súkromia a údajov, na zvýšenie účinnosti justičných systémov a zlepšenie spolupráce medzi nimi prostredníctvom informačných a komunikačných technológií vrátane cezhraničnej interoperability systémov a aplikácií;
- f) rozvíjanie kapacity kľúčových sietí na európskej úrovni a európskych justičných sietí vrátane sietí zriadených právom Únie s cieľom zabezpečiť účinné uplatňovanie a presadzovanie práva Únie, podporiť a ďalej rozvíjať právo, hodnoty, politické ciele a stratégie Únie v oblastiach programu;
- g) podpora organizácií občianskej spoločnosti a neziskových zainteresovaných strán pôsobiacich v oblastiach, na ktoré sa program vzťahuje, s cieľom zvýšiť ich schopnosť reagovať, ako aj presadzovať a zaručiť všetkým občanom primeraný prístup k ich službám, poradenským činnostiam a podporným činnostiam, čím sa prispieva aj k posilneniu demokracie, právneho štátu a základných práv;
- h) prehlbovanie znalostí o programe a zlepšovanie šírenia, prenosnosti a transparentnosti jeho výsledkov a posilňovanie dosahu na občanov, a to aj organizovaním diskusných fór pre zainteresované strany.

KAPITOLA II

Granty

Článok 9

Granty

1. Granty sa v rámci programu udeľujú a riadia v súlade s hlavou VIII nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Členmi komisie pre vyhodnotenie môžu byť externí experti.

Článok 10

Kumulatívne a alternatívne financovanie

1. Na akciu, na ktorú sa poskytol príspevok v rámci programu, možno poskytnúť príspevok aj z iného programu Únie vrátane fondov podliehajúcich zdieľanému riadeniu, ak sa tieto príspevky nevzťahujú na tie isté náklady. Zodpovedajúci príspevok na akciu podlieha pravidlám príslušného programu Únie. Kumulatívne financovanie nepresiahne celkové oprávnené náklady na akciu. Podpora z rôznych programov Únie sa môže vypočítavať na pomernom základe v súlade s dokumentmi, v ktorých sa stanovujú podmienky podpory.
2. Akcie, ktoré získali v rámci programu značku Známa excelentnosť, môžu získať podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja alebo Európskeho sociálneho fondu plus v súlade s článkom 73 ods. 4 nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021-2027, ak spĺňajú tieto kumulatívne podmienky:
 - a) boli posúdené vo výzve na predkladanie návrhov v rámci programu;
 - b) spĺňajú minimálne požiadavky na kvalitu stanovené v uvedenej výzve na predkladanie návrhov;
 - c) nemôžu sa financovať v rámci uvedenej výzvy na predkladanie návrhov z dôvodu rozpočtových obmedzení.

Článok 11

Oprávnené subjekty

1. Okrem kritérií stanovených v článku 197 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa uplatňujú kritériá oprávnenosti uvedené v odsekoch 2 a 3 tohto článku.
2. Oprávnené sú tieto subjekty:
 - a) akýkoľvek právny subjekt usadený v:
 - i) členskom štáte alebo zámorskej krajine alebo zámorskom území s ním spojeným;
 - ii) tretej krajine pridruženej k programu;
 - b) akýkoľvek právny subjekt zriadený podľa práva Únie alebo akákoľvek medzinárodná organizácia.
3. Program podporuje výdavky Európskej siete odbornej justičnej prípravy, spojené s jej stálym pracovným programom, a akýkoľvek grant na prevádzku na tento účel sa udeľuje bez výzvy na predkladanie návrhov v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách.

KAPITOLA III

Programovanie, monitorovanie, hodnotenie a kontrola

Článok 12

Pracovný program

1. Program sa vykonáva prostredníctvom pracovných programov uvedených v článku 110 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Pracovný program prijíma Komisia prostredníctvom vykonávacieho aktu. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 18.

Článok 13

Monitorovanie a podávanie správ

Ukazovatele na účely podávania správ o pokroku programu pri dosahovaní všeobecných a špecifických cieľov, stanovených v článku 3, sú uvedené v prílohe II.

Na zabezpečenie účinného posúdenia pokroku programu pri dosahovaní jeho cieľov je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 15 s cieľom zmeniť prílohu II, pokiaľ ide o ukazovatele, ak sa to považuje za potrebné, ako aj doplniť toto nariadenie o ustanovenia o vytvorení rámca pre monitorovanie a hodnotenie.

Systémom podávania správ o výkonnosti sa zabezpečí, aby sa údaje na monitorovanie vykonávania a výsledky programu získavali efektívne, účinne a včas. Na uvedený účel sa príjmom finančných prostriedkov Únie a v náležitých prípadoch členským štátom ukládajú primerané požiadavky na podávanie správ.

Komisia každoročne podáva správy o výkonnosti programu Európskemu parlamentu a Rade v rámci existujúcich mechanizmov podávania správ, najmä porovnávacieho prehľadu EÚ v oblasti justície. Komisia podáva správu najmä o využívaní finančných prostriedkov pridelených na každý špecifický cieľ. Vo svojej správe uvedie druhy akcií, na ktoré boli poskytnuté finančné prostriedky, vrátane akcií súvisiacich s podporou rodovej rovnosti. Na základe uvedenej správy môže Európsky parlament vydať odporúčania. Komisia uvedené odporúčania náležite zohľadní.

Článok 14

Hodnotenie

1. Hodnotenia programu sa vykonávajú včas, aby sa mohli využiť v rozhodovacom procese.
2. Komisia vykoná priebežné hodnotenie programu hneď, ako sú k dispozícii dostatočné informácie o jeho vykonávaní, najneskôr však štyri roky od začatia jeho vykonávania.

3. Komisia vykoná záverečné hodnotenie programu na konci jeho vykonávania, najneskôr však štyri roky od uplynutia obdobia uvedeného v článku 1.
4. Komisia oznámi závery hodnotení spolu so svojimi pripomienkami Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

Článok 15

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 13 sa Komisii udeľuje do 31. decembra 2027.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 13 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktorá sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 13 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 16

Ochrana finančných záujmov Únie

Ak sa prostredníctvom rozhodnutia prijatého podľa medzinárodnej dohody alebo na základe akéhokoľvek iného právneho nástroja zúčastňuje na programe tretia krajina, táto tretia krajina udelí potrebné práva a prístup zodpovednému povoľujúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí. V prípade OLAF-u tieto práva zahŕňajú právo viesť vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013.

KAPITOLA IV

Prechodné a záverečné ustanovenia

Článok 17

Poskytovanie informácií, komunikácia a publicita

Príjemcovia finančných prostriedkov Únie musia priznať pôvod uvedených finančných prostriedkov a zabezpečiť viditeľnosť finančných prostriedkov Únie, najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov, a to tým, že poskytnú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.

Komisia implementuje informačné a komunikačné akcie v súvislosti s programom, akciami vykonávanými v rámci programu a dosiahnutými výsledkami.

Finančné zdroje vyčlenené na program zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, pokiaľ sa uvedené priority týkajú cieľov stanovených v článku 3.

Článok 18

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 19**Zrušenie**

Nariadenie (EÚ) č. 1382/2013 sa zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2021.

Článok 20**Prechodné ustanovenia**

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zmenu akcií začatých podľa nariadenia (EÚ) č. 1382/2013, ktoré sa na uvedené akcie aj naďalej vzťahuje až do ich ukončenia.
2. Z finančného krytia programu sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebné na zabezpečenie prechodu medzi programom a opatreniami prijatými podľa nariadenia (EÚ) č. 1382/2013.
3. V prípade potreby možno rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov uvedených v článku 5 ods. 2 zahrnúť do rozpočtu Únie na obdobie po roku 2027, aby sa umožnilo riadenie akcií, ktoré sa neskončia do 31. decembra 2027.

Článok 21**Nadobudnutie účinnosti**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

V ...

Za Európsky parlament
predseda

...

Za Radu
predseda

...

PRÍLOHA I

V rámci finančného krytia programu sa sumy pridelujú každému špecifickému cieľu takto:

- a) 27 % na špecifický cieľ uvedený v článku 3 ods. 2 písm. a);
 - b) 36 % na špecifický cieľ uvedený v článku 3 ods. 2 písm. b);
 - c) 27 % na špecifický cieľ uvedený v článku 3 ods. 2 písm. c);
 - d) 10 % na ktorýkoľvek z cieľov uvedených v článku 3 ods. 2.
-

PRÍLOHA II

UKAZOVATELE

Program je monitorovaný na základe súboru ukazovateľov určených na zistenie rozsahu, v akom boli dosiahnuté jeho všeobecné a špecifické ciele, pričom sa minimalizuje administratívne zaťaženie a náklady. Na tento účel a rešpektujúc práva súvisiace s ochranou súkromia a údajov sa budú zhromažďovať údaje podľa tohto súboru ukazovateľov:

1. počet sudcov a justičných pracovníkov, ktorí sa zúčastnili na činnostiach odbornej prípravy (vrátane výmen zamestnancov, študijných pobytov, workshopov a seminárov) financovaných z programu vrátane prostredníctvom operačného grantu Európskej siete odbornej justičnej prípravy (EJTN);
2. počet organizácií občianskej spoločnosti podporovaných v rámci programu;
3. počet výmen informácií v rámci Európskeho informačného systému registrov trestov (ECRIS);
4. počet prístupov na portál elektronickej justície/stránky zriadené na poskytovanie informácií o cezhraničných občianskoprávných a trestných veciach;
5. počet osôb na špecifický cieľ, ktoré boli oslovené:
 - a) činnosťami v oblasti vzájomného učenia sa a výmenou osvedčených postupov;
 - b) činnosťami v oblasti zvyšovania povedomia, informovanosti a šírenia informácií.

Všetky jednotlivé údaje sa vždy, keď je to možné, rozčlenia podľa pohlavia. Priebežné a záverečné hodnotenia programu sa zameriavajú na jednotlivý špecifický cieľ a zahŕňajú hľadisko rodovej rovnosti a hodnotia vplyv na rodovú rovnosť.
